

अरण्येऽध्येयत्वादिकृ पाठः । लोमादीन्यङ्गान्येव पठितानि आयासादयो देवता ए-
व ॥ अथ मन्त्रार्थः । हृदयेनाङ्गिनाग्निं देवं प्रीणामि । हृदयस्याग्रभागेनाशनिं देवं
प्रीणामि । समग्रहृदयेन पशुपतिं देवं प्रीणामि । यक्त्रा यकृता कालखण्डेन भवं
देवं प्रीणामि पद्म इत्यादिना [पा० ६. १. ६३.] यकृद्ब्रह्मस्य यकत्रादिशः । मतस्ते
हृदयास्थिविशेषौ ताभ्यां शर्वं देवं प्रीणामि । मन्युना अश्वसम्बन्धिक्रोधेन ईशा-
नं देवं प्रीणामि । अन्तर्वर्तमानेन पर्श्व्येन पार्श्वस्थिसम्बन्धिना मांसेन महादेवं
देवं प्रीणामि पर्श्वः पार्श्वस्थीनि । वनिष्ठुः (5.) स्थूलान्नं तेनोयं देवं प्रीणा-
मि । वसिष्ठहनुः वसिष्ठस्य देवस्य हनुः कपोलैकदेशो ज्ञातव्यः यद्वा वसिष्ठा या
हनुः कपोलाधोदेशः तत्परा हनुरित्यमरः [२. ६. १०.] तत्परा कपोलाधोभागस्या
हृत्याहारमिति हनुः लिङ्गव्यत्ययः वसिष्ठहन्वा कोश्याभ्यां (6.) कोशो हृदय-
कोशः तत्स्थाभ्यां मांसपिण्डाभ्यां च शिङ्गीनि (7.) शिङ्गिसंज्ञानि दैवतानि प्री-
णामि ॥ ८ ॥

उग्रं लोहितेन मित्रं सौव्रत्येन रुद्रं दौर्व्रत्येनेन्द्रं प्रक्रीडेन मरुतो बलेन
साध्यान्प्रमुदा । भवस्य कण्ठं रुद्रस्यान्तःपार्श्वं महादेवस्य यकृद्ब्रह्मस्य व-
निष्ठुः पशुपतेः पुरीतत् ॥ ९ ॥

लोहितेनासृजा उग्रं देवं प्रीणामि । शोभनं व्रतं कर्म यस्य स सुव्रतस्तस्य
भावः सौव्रत्यं शोभनगत्यादिकर्मकर्तृत्वम् (8.) तेन मित्रं देवं प्रीणामि । दुष्टं
स्खलनोहलनादि व्रतं (9.) यस्य स दुर्व्रतः तस्य भावो दौर्व्रत्यम् तेन रुद्रं देवं
प्रीणामि । प्रकृष्टं क्रीडनं प्रक्रीडः तेनेन्द्रं देवं प्रीणामि । बलेन सामर्थ्येन मरु-
तो देवान्प्रीणामि । प्रमुदा प्रकृष्टा मुत् र्षः प्रमुत् तया साध्यान्देवान्प्रीणामि ॥
भवस्य कण्ठम् अत्र पद्यन्तो देवः अङ्गं प्रथमान्तम् कण्ठं कण्ठे भवं मांसं भव-
स्यास्तु विभक्तिव्यत्ययो वा कण्ठेन भवं देवं प्रीणामि । एवमग्रेऽपि । पार्श्वस्या-
न्तर्मध्ये भवं मांसमन्तःपार्श्वं तद्रुद्रस्यास्तु । यकृत् कालखण्डं महादेवस्यास्तु । व-
निष्ठुः स्थूलान्नं शर्वस्यास्तु । पुरीतत् हृदयाह्लादकमन्नं पशुपतेर्देवस्यास्तु ॥ ९ ॥

लोमभ्यः स्वाहा लोमभ्यः स्वाहा त्वचे स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय